

que es retirava més a un *surodell* que a un *alzinot*», *Silèni* (v, p. 78, O. C., 32b25, *surdell* err.); morfòlogicament no és derivació clara: potser **surerell* de *surer*, amb dissim. de les *-r-r-*. Més extraordinaris encara, en aquest sentit, els dos següents.

+*Suraya* val. «cada un dels suros enfilats en la part posterior del sardinal», Moll (ben escrit així en AORBB III, 69), crec anotat a Vinaròs en l'enquesta que hi feren ell i AMAlcover i que descriuen en el BDLC XII, 284, car en l'*AlcM* ho localitzen a Vinaròs, però *AlcM* ho posa amb la disbaratada grafia *suralla*: error propi de gent de Mallorca (on *-alla* es pronuncia *-āḡa*), però absolutament impossible en domini valencià. El sufix *-aia*, *-aio*, *-ai*, res freqüent en la toponímia mossàrab valenciana (*El Picaio*, *Raspai*, els tres *Llombai*; *Patrais*, *Barrais*, *Beniarrupais* > *Patraix*, *Barraix* etc.). Havien d'haver grafiat *suraia*, que no pot ser més que un dels nombrosos mossarabismes que abunden en el Maestrat. El detall de l'explicació no és clar. Potser **suraira* (-ARIA, com *Moraira*, *Puntaire* etc.) dissimular (cf. *surodell*); passat que els moros, prenent *suru*, com *suru*, n'haguessin fet un diminutiu *suraija* (llavors seria formació normal segons el sistema àrab).

**Sirló* (si no hi ha error gràfic, forma insegura) seria una mena de barnoi o gaiatell a Cadaqués: «la nansa ha de ser penjada al foralló sotavent de tramuntana, ab un *sirló* per senyal» lleigeixo a les Senyes del Cap de Creus de BBatlle (1882-95): **siuró* (del ross. *siure*) × **sirgó* de *SIRGA*?

Sura 'pelada del suro'. *Suracs* Tossa. *Surada*; *sura-deta*. *Surador*. *Surat*. *Suri*. *Suroli* (és un disbarat l'etimologia d'*AlcM*: no hi ha ni pogué haver mai tal *auli*, confusió amb *aulet* i *aulina* < *allina*=*alzina*). *Surós*. *Assurar* (*assurat* val., supra). *Ensurat*; *ensurada*. *Mal-surat*.

CULTISMES: *Subèric*; *suberat*. *Suberitzar*. *Suberona*. *Suberós*.

1 No tinc a l'abast nota d'haver-ho identificat avui, i no tenint context no podem estar segurs que sigui el nostre mot, majorment afegint-hi Alart *Coll de Surre* en un doc. de 1338, sense explicacions; és veritat que un cas espars de grafia *-rr-* en la ploma d'un notari medieval significa ben poc envist els quatre de *r* simple, i que així com així és segur que per arribar a *suro* es degué haver de passar per *siure* venint de *SÜBER* neutre, amb assimilació ulterior, tal com *motle* > *motllo*. Una forma *surs* només es troba en Cerverí (71.9, hapax), amb el caràcter d'ultracorrecció occitanitzant. — 2 Deu ser diminutiu, passat que sigui ultracorrecció de *suvers*, car en els pobles immediats, Pinet i crec Barx, vaig sentir *surés*, sens dubte plural de *surer*. — 3 M-Lübke, REW, § 8357.2, creu trobar algun rastre d'una forma itàlica en so-, en un port. *sovro* i it. ant. o venec. *so(v)ero*: formes mal controlades, car la port. *sovereiro*, pot ser mera grafia per *suvereiro* (cf. *suverario* en doc. de 1296), potser mal escrit avui per influència de *sobra* (altrament cf. *sobrero*, DECH v, 280a35-48), i la fonètica italiana en aquest punt

és complexa; la comparació de M-L. amb *pomex/pumex* difícilment és pertinent, puix que en aquest cas hi havia oi indoeuropeu, i l'acord amb *ōp̄ap* indica una ū llarga primitiva. D'altra banda, en cas de variant itàlica havent-hi -BH- originària no hauríem d'esperar -B- sinó -F- i de fet això sí que sembla haver existit: car es troba avui *sufreiro* en el Bierzo (GaRey) i *sufbrero* ja documentat allí en el S. xv, veg. DECH v, 280a44. — 4 S'enfila amb un article brevíssim «*siure*: pic de griffon, plante» del TdF, però això com explica el TdF és una variant del més conegut *marsieure*, *malsieule*, mutilat recentment traient-li el *mal-*, car es tracta dels MARXIVOLS MARCIBLES. No es pot pensar que tal corrupció local i insignificant es trobi ja en el gran trobador dels anys 1200. Tres versos més avall surt *siura* en un ms., però aquest pot ser un error de còpia (provocat justament pel *siure* anterior) car els altres mss. aquí porten *desliure*, *asigura* i altres lliçons; com que alguns versos del poema estan en l'estil difícil de R. d'Aurenga, deixem córrer aquest, però l'anterior és evident. *Grilh* pot ser els grills o les cigales, cf. «quan la *cigala* canta ---» en el conegut poema de Cerverí de Girona (12/68.1), car es passa sovint d'un nom a l'altre en tots dos insectes, veg. ací II, 694a60, 695a46, i DCEC, s. v. GRILL, GRILLO. — 5 I StGaudens: «*sur*: bouchon; (trou) bondon, bonde» (Dupleich).

Surplombar, amb raó blasmat com a francesisme inadmissible pel BDLC xiv, que recomana usar un mall *replomar*.

Surra 'pallissa' i *surrar* 'apallissar' [Lab. 1840], manllevats del cast. ZURRAR [S. xiv] i *zurra* [S. xvi], potser d'origen basc; *surra* ja fou registrat pel Belv. i usat pel B. de Maldà: «Déu vulga que no ho plòrian algun dia, amb alguna forta *surra* d'ells, digo... dels jacobins» (*Coll. B. V.*, 120).

Surres 'arrugues' (Lacav., Rector de Vallfogona), derivat regressiu de *sorrrut*.

Surrac, V. *xerrac* (SERRA) *Surrat*, V. *sorrat* (SORRA) *Surriaca*, V. *xurriaca* *Surriar* (no en Lab. 1840-1888): invenció del plumífer de Salvat (per *xorrear* castellanisme) *Surriburri* (Lab. Salvat, mal definit); no Lab. 1840-88, V. *turriburri* *Surroi*, V. *sorra* *Surrupapes* 'llardons', variant del tipus cast. CHICHARRÓN, que és *chichorras*, *-chorros*, *chinchorras* a l'Alt Aragó, *chinchorra*, *chinchurca* en basc, *chicharro* a d'altres bandes (DECH II, 355b24-27 i n. 3), compost amb *papes* 'farinetes' + *Surruscle*, V. *rusca* **Surs* «fins» (no Escrig ni Lab.) malentès de Llombart pel cat. *sus* (que li copien MGadea i el plumífer de Salvat) *Surt*, V. *sorgir* i *sortir* *Surtir*, V. *sortir*

SUS, adv. i prep. antics, 'amunt', 'damunt', del ll. vg. *sūsum*, reducció del ll. *sūrsūm* 'cap amunt'. □ 1.ª doc.: orígens (*Homilies*).

«Quan lo Diable vit --- N. Séiner, portà-l en la ciutat senta de Jherusalem, e posà-l *sus* e-l temple, e dix-li ---. — Si tu és lo fil de Déu, laxa-t caèer en aval,